

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра цивільного та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет юридичний
«18» червня 2026 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Галузь знань	J «Транспорт та послуги»
Спеціальність	J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»
Освітня програма	«Готельно-ресторанна справа»
Факультет	юридичний
Розробник	Олексій ПІДДУБНИЙ, завідувач кафедри цивільного та господарського права, доктор юридичних наук, професор

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна, що формує у магістрів знання про правові основи захисту інтелектуальної власності у сфері готельно-ресторанного бізнесу. Розглядаються питання авторського права, патентного права, торговельних марок, комерційної таємниці, а також практичні аспекти управління нематеріальними активами. Особлива увага приділяється захисту бренду, дизайну, рецептів і технологій обслуговування. Курс спрямований на розвиток здатності ідентифікувати об'єкти інтелектуальної власності та ефективно їх використовувати у професійній діяльності.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>
Спеціальність	<i>J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»</i>
Освітня програма	<i>«Готельно-ресторанна справа»</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів ECTS	5
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	<i>Екзамен</i>
Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти	
	Денна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1
Семестр	2
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	<i>90 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність»

Мета навчальної дисципліни – сформувати у магістрів знання, вміння та навички щодо правового регулювання, охорони та комерційного використання об'єктів інтелектуальної власності у сфері готельно-ресторанної справи. Курс спрямований на підвищення правової обізнаності майбутніх фахівців щодо захисту бренду, унікальних сервісів, авторських технологій, дизайну та інших нематеріальних активів, що є важливими для ефективного функціонування й конкурентоспроможності закладів готельно-ресторанного бізнесу.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру готельно-ресторанної справи

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших принципів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 4. Здатність створювати і впроваджувати продуктові, сервісні, організаційні, соціальні, управлінські, інфраструктурні, маркетингові інновації у господарську діяльність суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 6. Здатність координувати та регулювати взаємовідносини з партнерами та споживачами.

СК 11. Здатність до самостійного опанування новими знаннями, використання інноваційних технологій у сфері готельного та ресторанного бізнесу.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері готельно-ресторанного бізнесу.

ПРН 5. Оцінювати нові ринкові можливості, формулювати бізнес-ідеї та розробляти маркетингові заходи з невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 8. Ініціювати, розробляти та управляти проектами розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу із врахуванням інформаційного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

ПРН 11. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та видів послуг (продукції) в сфері готельно-ресторанного бізнесу та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Загальна частина Інтелектуальної власності							
Тема 1. Поняття інтелектуальної власності. Загальна характеристика об'єктів інтелектуальної власності	1-2	30	4	6			20
Тема 2. Суб'єкти інтелектуальної власності.	3-5	30	6	4			20
Тема 3. Система правової охорони прав власності в Україні	6-7	30	4	6			20
Разом за модулем 1		90	14	16			60
Змістовий модуль 2. Особлива частина Інтелектуальної власності							
Тема 4. Охорона авторських прав.	8-9	10	4	4			2
Тема 5. Характеристика об'єктів промислової власності.	10-11	20	4	4			12
Тема 6. Праве регулювання охорони прав на комерційну тасмницю	12-13	10	4	4			2
Тема 7. Правова охорона торговельних марок.	14-15	20	4	2			14
Разом за модулем 2		60	14	16			30
Усього годин		150	30	30	-	-	90

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття інтелектуальної власності. Загальна характеристика об'єктів інтелектуальної власності	4
2	Тема 2. Суб'єкти інтелектуальної власності.	6
3	Тема 3. Система правової охорони прав власності в Україні	4
4	Тема 4. Охорона авторських прав.	4
5	Тема 5. Характеристика об'єктів промислової власності.	4
6	Тема 6. Праве регулювання охорони прав на комерційну тасмницю	4
7	Тема 7. Правова охорона торговельних марок.	4
	Разом:	30

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття інтелектуальної власності. Загальна характеристика об'єктів інтелектуальної власності	6
2	Тема 2. Суб'єкти інтелектуальної власності.	4
3	Тема 3. Система правової охорони прав власності в Україні	6
4	Тема 4. Охорона авторських прав.	4
5	Тема 5. Характеристика об'єктів промислової власності.	4
6	Тема 6. Праве регулювання охорони прав на комерційну тасмницю	4
7	Тема 7. Правова охорона торговельних марок.	2
	Разом:	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття інтелектуальної власності. Загальна характеристика об'єктів інтелектуальної власності	20
2	Тема 2. Суб'єкти інтелектуальної власності.	20
3	Тема 3. Система правової охорони прав власності в Україні	20
4	Тема 4. Охорона авторських прав.	2
5	Тема 5. Характеристика об'єктів промислової власності.	12
6	Тема 6. Праве регулювання охорони прав на комерційну таємницю	2
7	Тема 7. Правова охорона торговельних марок.	14
8	Разом:	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати;

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
<i>Змістовий модуль 1. Загальна частина Інтелектуальної власності</i>		
Лекція 1. Поняття інтелектуальної власності. Загальна характеристика об'єктів інтелектуальної власності	ПРН 8, 11. ПРН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері готельно-ресторанного бізнесу. ПРН 5. Оцінювати нові ринкові можливості, формулювати бізнес-ідеї та розробляти маркетингові заходи з невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.	-
Семінарське заняття 1.	маркетингові заходи з невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень. ПРН 8. Ініціювати, розробляти та управляти проектами розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу із врахуванням інформаційного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення. ПРН 11. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та видів послуг (продукції) в сфері готельно-ресторанного бізнесу та в ширших мультидисциплінарних контекстах. Порівняйте поняття "інтелектуальна власність" та "авторське право", наведіть приклади об'єктів, які їм відповідають. Обґрунтуйте значення охорони інтелектуальної власності в сучасному суспільстві. Визначте правовий статус комп'ютерної програми як об'єкта інтелектуальної власності. Студент вміє аналізувати та класифікувати види прав інтелектуальної власності; розуміє соціально-економічне значення ІВ та може формулювати аргументи; здатен застосовувати теоретичні знання до конкретних прикладів.	5
Семінарське заняття 2.		5
Самостійне завдання 1.	ПРН 8, 11. Підготуйте коротке есе (до 500 слів) про розвиток інтелектуальної власності в Україні: ключові етапи, законодавство, перспективи. Студент демонструє навички пошуку, узагальнення та критичного осмислення інформації.	10
Лекція 2. Суб'єкти інтелектуальної власності.	ПРН 5, 8, 11. Проаналізуйте основні категорії суб'єктів інтелектуальної власності: автор, правонаступник, роботодавець. Розгляньте приклад спільного авторства: які права мають кожен із авторів? Визначте особливості правового статусу фізичних та юридичних осіб як суб'єктів ІВ.	-
Семінарське заняття 3.	Студент розуміє склад суб'єктів ІВ і може	5
Семінарське заняття 4.		5
Семінарське заняття 5.		5

	розрізняти їхні правові ролі; здатен застосовувати знання до типових правових ситуацій; вміє порівнювати різні форми суб'єктності у сфері ІВ.	
Самостійне завдання 2.	ПРН 5, 8, 11. Підготуйте порівняльну таблицю суб'єктів ІВ із зазначенням їхніх прав та обов'язків за чинним законодавством України. Студент систематизує знання і демонструє здатність до структурного мислення.	10
Лекція 3. Система правової охорони прав власності в Україні	ПРН 5, 8, 11. Охарактеризуйте основні елементи системи правової охорони прав інтелектуальної власності в Україні. Розгляньте роль державних органів (наприклад, Укрпатенту) у забезпеченні охорони прав інтелектуальної власності. Проаналізуйте взаємозв'язок національної системи охорони ІВ із міжнародними угодами (наприклад, Угодою ТРІПС). Студент знає структуру системи охорони ІВ і розуміє її ключові інституції; розуміє функції основних органів, що забезпечують охорону ІВ; здатен пояснити вплив міжнародного права на національне законодавство.	-
Семінарське заняття 6.		5
Семінарське заняття 7.		5
Семінарське заняття 8.		5
Самостійне завдання 3.	ПРН 5, 8, 11. Складіть короткий огляд процедур реєстрації авторського права та/або патенту в Україні. Студент демонструє розуміння правових процедур захисту ІВ у практичному контексті.	10
Модульний тест 1.		30
Всього за модулем 1		100
<i>Змістовий модуль 2. Особлива частина Інтелектуальної власності</i>		
Лекція 4. Охорона авторських прав	ПРН 5, 8, 11. Розкрийте зміст особистих немайнових і майнових авторських прав та наведіть приклади їх порушення. Проаналізуйте способи захисту авторського права відповідно до законодавства України. Підготуйте презентацію про юридичну відповідальність за порушення авторських прав в Україні. Студент розуміє структуру авторських прав і вміє виявляти типові порушення; знає механізми захисту прав автора і може пояснити їх застосування; узагальнює правові норми та демонструє навички візуалізації правової інформації.	-
Семінарське заняття 9.		5
Семінарське заняття 10.		5
Самостійне завдання 4.		10
Лекція 5. Характеристика об'єктів промислової власності.	ПРН 5, 8, 11. Охарактеризуйте основні об'єкти промислової власності: винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг. Розгляньте приклади реєстрації об'єктів промислової власності в Україні та обґрунтуйте правові підстави такої реєстрації. Підготуйте порівняльну таблицю ознак винаходу, корисної моделі та промислового зразка. Студент розрізняє види об'єктів промислової власності та описує їхні ознаки; розуміє процедури набуття прав на об'єкти промислової	-
Семінарське заняття 11.		5
Семінарське заняття 12.		5
Самостійне завдання 5.		10

	власності; систематизує матеріал і може логічно співставити правові характеристики об'єктів.	
Лекція 6. Правове регулювання охорони прав на комерційну таємницю	ПРН 2, 5, 8, 11. Поясніть, які умови необхідні для визнання інформації комерційною таємницею за законодавством України. Проаналізуйте правові механізми захисту комерційної таємниці та відповідальність за її розголошення. Складіть короткий кейс (до 300 слів), у якому буде описано порушення режиму комерційної таємниці та запропоновано правове вирішення. Студент розуміє критерії визначення та правові ознаки комерційної таємниці; знає способи охорони та застосовує їх до практичних ситуацій; застосовує знання на практиці та виявляє навички юридичного аналізу.	-
Семінарське заняття 13.		5
Семінарське заняття 14.		5
Самостійне завдання 6.		10
Лекція 7. Правова охорона торговельних марок.	ПРН 2, 5, 8, 11. Розгляньте основні критерії та умови реєстрації торговельної марки в Україні. Проаналізуйте можливі правові наслідки незаконного використання торговельної марки. Підготуйте короткий звіт про процедуру подачі заявки на реєстрацію торговельної марки та її подальшу охорону. студент знає вимоги до торговельних марок і порядок їх офіційної охорони; розуміє види порушень і наслідки для порушників; демонструє практичні навички оформлення та захисту прав на торговельну марку.	-
Семінарське заняття 15.		5
Самостійне завдання 7.		5
Модульний тест 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен		30
Всього за курс		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Порушення академічної доброчесності не допускається. Дотримання академічної доброчесності студентами та відповідальність за її порушення регулюються Положенням про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування

	України. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватись дистанційно на навчальній платформі Elearn та в он-лайн режимі з використанням інтернет-платформ за погодженням із викладачем навчальної дисципліни і деканом факультету

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2860>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2860>);
- Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» для студентів не юридичних спеціальностей : методичні рекомендації / уклад. О. П. Світличний. - К. : НУБіП України, 2022. - 150 с.
- Право інтелектуальної власності у сфері забезпечення біологічної та харчової безпеки : словник-довідник / І. В. Горіславська [та ін.]. - К. : , 2022. - 104 с.
- Проблеми права інтелектуальної власності : методичні рекомендації для підготовки до підсумкової атестації - Збірник екзаменаційних завдань з прикладами їх виконання з дисципліни «Право інтелектуальної власності» для здобувачів ступеня «доктор філософії» юридичного факультету денної та заочної форми навчання напряму підготовки 081 «Право» / уклад. О. Ю. Піддубний. - К. : , 2022. - 187 с.

10.Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Піддубний, О.Ю. Удосконалення законодавства про право інтелектуальної власності як чинник забезпечення біологічної та харчової безпеки : монографія / О. Ю. Піддубний. - К. : Прінтеко, 2022. - 140 с.
2. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 374 с.
3. Гордієнко С.Г. Інформація, інновації, інтелектуальна власність та їх захист в Україні: досвід пізнання, проблеми розуміння та шляхи їх вирішення : монографія. Юрінком Інтер. 2023. 772 с.
4. Чепис О.І., Булеца С.Б., Олійник Р.Б., Ревуцька І.Е. Право інтелектуальної власності: навчально-методичний посібник для студентів юридичного факультету. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. 50 с.

5. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
6. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. О.І. Харитонової. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 539 с.
7. Інтелектуальна власність та авторське право: навчальний посібник/ І.М. Чістякова та інші. Київ: Каравела, 2019. 203 с.

Допоміжна література

1. Дмитренко В.В. Договори щодо розпорядження майновими правами на ноу-хау. *Наука innov.*, 2019. 15 (3) С. 63-77.
<http://scinn.org.ua/sites/default/files/pdf/2019/N3/Dmytrenko.pdf>.
2. Дмитренко В.В. Механізм охорони права на ноу-хау. *Часопис цивілістики*. 2020. Випуск 37. С. 82-87.
<http://chascyvil.onua.edu.ua/index.php/chc/article/view/354/348>